

Heritage Protection: The Asian Experience

A Pan-Asia Conference

งานประชุมสัมมนานานาชาติด้านวัฒนธรรมระดับภูมิภาคเอเชีย หัวข้อ “พิทักษ์มรดกวัฒนธรรม: เหลียวหลังแลหน้าประชาชาวเอเชีย”

วันศุกร์ที่ 25 และวันเสาร์ที่ 26 มกราคม 2562
ณ หอประชุม สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

งานสัมมนาครั้งนี้ เป็นการสำรวจแนวคิดเกี่ยวกับนิยามของวัฒนธรรม มรดกวัฒนธรรม และการพิทักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของประเทศต่างๆในภูมิภาคเอเชีย ว่ามีความแตกต่างจากแนวทางของตะวันตก โดยมีนัยสำคัญอย่างไร งานสัมมนาจะกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายในหลากหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมรดกวัฒนธรรมในบริบทของเอเชีย (ซึ่งในที่นี้ ไม่รวมถึงภูมิภาคเอเชียกลางและเอเชียตะวันตก)

ในยุคสมัยที่เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ก้าวหน้าไปเร็วมาก สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงริเริ่มโครงการสัมมนานานาชาติระดับภูมิภาคเอเชีย หัวข้อ “พิทักษ์มรดกวัฒนธรรม: เหลียวหลังแลหน้าประชาชาวเอเชีย” (Heritage Protection: The Asian Experience) ซึ่งจะจัดขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ ระหว่างวันศุกร์ที่ 25 – วันเสาร์ที่ 26 มกราคม 2562 ณ หอประชุมสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการสัมมนาครั้งนี้ จะมีนักคิดผู้เชี่ยวชาญ และนักปฏิบัติการด้านมรดกวัฒนธรรม มาศึกษาวิเคราะห์ความหมายของคำว่า ‘วัฒนธรรม’ ‘มรดกวัฒนธรรม’ และ ‘การพิทักษ์มรดกวัฒนธรรม’ ของประเทศต่างๆ ในเอเชีย

ในปัจจุบันเราจะพบว่า ขนบ ระเบียบข้อบังคับ คุ่มมือ และแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดซึ่งได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติสำหรับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม มีอยู่แล้วอย่างเพียบพร้อม โดยได้สร้างขึ้นมาจากประสบการณ์ของชาติต่างๆ ในยุโรปที่ทำแล้วสำเร็จในศตวรรษที่ 19 และ 20 ทฤษฎีพิทักษ์มรดกวัฒนธรรมที่มีอยู่จึงสะท้อนให้เห็นแต่ประสบการณ์ของยุโรปเท่านั้น งานสัมมนาครั้งนี้ วิทยากรซึ่งเป็นคนชาวเอเชียทั้งหมด ได้รับเชิญมาบรรยายในหัวข้อดังกล่าวจากมุมมองของชาวเอเชีย โดยตระหนักถึงความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม และประสบการณ์ของแต่ละประเทศทั่วทวีปเอเชียเพื่อพิทักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่สภาพแวดล้อมหรือถิ่นฐานที่ตั้ง

การสัมมนาครั้งนี้ หวังที่จะเข้าใจปัญหาและอุปสรรคของการพิทักษ์มรดกวัฒนธรรมของเอเชีย เข้าใจ ปัจจัยต่างๆ ที่นำไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการอนุรักษ์ และถอดบทเรียนประสบการณ์ของเอเชีย โดยชาวเอเชียเอง นอกจากนี้ วิทยากรจะเสนอกิจกรรมการพิทักษ์มรดกวัฒนธรรมที่น่าจะเหมาะสมกับ บริบททางสังคมวัฒนธรรมและการเมืองในเอเชีย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน บทบาทของ กฎหมาย และการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ

หัวข้อการสัมมนาแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อย่อย แต่ละหัวข้อย่อย อภิปรายโดยใช้เวลาครึ่งวัน ดังนี้

- **มรดกวัฒนธรรมคืออดีตที่ยังมีชีวิต (Heritage is the Living Present of the Past)**

หัวข้อนี้ เป็นหัวข้อเปิดประเด็นการสัมมนา โดยอภิปรายถึงการพิทักษ์มรดกวัฒนธรรมใน ภูมิภาคเอเชียอย่างกว้างๆ เช่น มรดกวัฒนธรรมมีความหมายอย่างไรในสายตาคนเอเชียเอง เราจะกล่าวถึงมรดกวัฒนธรรมของเอเชียในลักษณะเหมารวมได้ไหม หรือเราควรที่จะพิจารณา เป็นภูมิภาคไป หรือเป็นรายประเทศ แนวคิดเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมในยุโรปและเอเชีย แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้นการ อนุรักษ์มรดกในประเทศแถบเอเชียจะไปต่ออย่างไร ถึงจะสอดคล้องกับมุมมองของวัฒนธรรม และมรดกทางวัฒนธรรมของเอเชีย แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในระดับนานาชาติสำหรับการ อนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อตอบสนองความต้องการและสถานการณ์ ของประเทศในเอเชียให้มากขึ้นหรือไม่

- **ประชาชนกับความเป็นเจ้าของมรดกวัฒนธรรม (People taking ownership of heritage)**

มรดกวัฒนธรรมถูกใช้และย้าย กับส่งเสริมและทำลาย เพียงเพื่อให้เป็นไปตามวาระของภาครัฐ นโยบายคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในเอเชียมักถูกกำหนดจากบนลงล่าง จนชุมชนผู้เป็นเจ้าของมรดกวัฒนธรรมเหล่านั้นถูกละเลย ประชาชนหรือชุมชนในบริบทของเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมแบบเอเชีย จะเรียกร้องสิทธิความเป็นเจ้าของมรดกวัฒนธรรมอย่างไร ใน ระดับชุมชนชาติพันธุ์ ระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ บทบาทของรัฐบาลและชุมชนระดับราก ฐานในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมคืออะไร? การศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ จะช่วย ส่งเสริมการคุ้มครองมรดกวัฒนธรรมในระดับรากฐานได้อย่างไร?

- **จะใช้กฎหมายเพื่อปกป้องมรดกวัฒนธรรมได้อย่างไร (How to put law to work on behalf of heritage protection?)**

เป็นที่ทราบกันดีว่าหลายประเทศมีปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย กรอบกลไกอันพร้อมมูล ทางกฎหมายจำเป็นสำหรับการพิทักษ์มรดกวัฒนธรรมหรือไม่ ถ้าจำเป็น อะไรคือเงื่อนไขที่ทำให้กฎหมายทำหน้าที่พิทักษ์มรดกวัฒนธรรมในทวีปเอเชียได้สำเร็จ มีแบบอย่างความสำเร็จ ใดบ้างในทวีปเอเชีย หากไม่มีกรอบกฎหมายที่มีประสิทธิภาพอยู่แล้ว เราจะสามารถพิทักษ์

มรดกวัฒนธรรมได้อย่างไร เราจะมีบทเรียนอะไรให้แก่ประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียได้บ้างจากการวิเคราะห์และอภิปรายนี้

- **พลังของผู้ประกอบการธุรกิจจะส่งเสริมการปกป้องมรดกวัฒนธรรมได้อย่างไร**

How can entrepreneurial energies complement heritage protection?

เรื่องของการพิทักษ์มรดกวัฒนธรรม มักจะได้รับการตอบรับที่ดีในระดับรากหญ้าและในระดับชาติมากกว่า หากการพิทักษ์นั้นช่วยเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาชีวิตผู้คน ถ้าเช่นนั้นเราจะใช้พลังจากผู้ประกอบการทางธุรกิจ ทั้งบริษัทขนาดใหญ่ไปจนถึงวิสาหกิจขนาดย่อมมาผลักดันการพิทักษ์มรดกวัฒนธรรมได้อย่างไร การที่ผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญในการพิทักษ์มรดกวัฒนธรรมมีข้อดีหรือมีความเสี่ยงอะไรบ้าง และรัฐบาลจะสามารถส่งเสริมบทบาทนี้ได้อย่างไร

วิทยากรจาก 12 ประเทศในทวีปเอเชีย จะมาอภิปรายประเด็นสำคัญภายใต้หัวข้อบทความของแต่ละท่าน ท่านละ 20 นาที บทคัดย่อของวิทยากรทุกท่านจะได้รับการตีพิมพ์และเผยแพร่สำหรับผู้เข้าร่วมฟังงานสัมมนา ผู้ดำเนินรายการจะตั้งคำถามให้กับวิทยากร และเชิญให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือซักถามก่อนที่จะสรุปประเด็นของแต่ละหัวข้อสัมมนา ช่วงท้ายรายการ ผู้เสนอรายงานการประชุมสองท่านจะกล่าวรายงานสรุปเนื้อหาสาระสำคัญจากการสัมมนาทั้งหมด

สยามสมาคมฯ จะจัดพิมพ์หนังสือรวมบทความฉบับเต็มในปี 2562 ภายหลังจากงานสัมมนาแล้ว และจะเผยแพร่หนังสือดังกล่าวไปทั่วภูมิภาคเอเชีย